УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Слободенюка Олександра Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 40^1, частин шостої, сьомої статті 121, частини другої статті 287, статті 294 Кодексу України про адміністративні правопорушення та цього кодексу в цілому, пункту 5 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“

К и ї в
21 жовтня 2026 року
№ 299-2(II)/2026

Справа № 3-261/2026(521/26)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Слободенюка Олександра Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 40^1, частин шостої, сьомої статті 121, частини другої статті 287, статті 294 Кодексу України про адміністративні правопорушення та цього кодексу в цілому, пункту 5 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Слободенюк О.І. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити статтю 40^1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс), пункт 5 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі – Закон) на відповідність окремим приписам преамбули, статтям 3, 8, 21, 23, 28, 29, частинам першій, другій статті 55, частині першій статті 57, частині першій статті 61, частині першій статті 67, частині першій статті 130 Конституції України; частини шосту, сьому статті 121 Кодексу на відповідність окремим приписам преамбули, статтям 3, 8, 21, 22, 23, 24, 28, 29, частині першій статті 32, статтям 33, 51, 62, 63, 68, частині першій статті 92, пунктам 1, 2 частини другої статті 129 Конституції України; частину другу статті 287, статтю 294 Кодексу та Кодекс у цілому на відповідність окремим приписам преамбули, статтям 3, 21, 23, 24, частинам першій, другій статті 28, частині першій статті 32, частинам першій, другій, шостій статті 55, частині першій статті 57, статті 68, частині першій статті 92, частині п’ятій статті 125 Конституції України.

1.1. Із матеріалів конституційної скарги вбачається таке.

Щодо Слободенюка О.І., який керував транспортним засобом, не зареєстрованим в установленому законом порядку, повторно протягом року, 3 квітня 2026 року було складено протокол про притягнення до адміністративної відповідальності на підставі частини сьомої статті 121 Кодексу.

Літинський районний суд Вінницької області постановою від 19 травня 2026 року визнав Слободенюка О.І. винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною сьомою статті 121 Кодексу, та наклав на нього адміністративне стягнення у виді штрафу в розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 грн, а також стягнув судовий збір у сумі 665,60 грн.

Вважаючи вказану постанову незаконною, Слободенюк О.І. оскаржив її в апеляційному порядку.

Вінницький апеляційний суд постановою від 22 червня 2026 року апеляційну скаргу залишив без задоволення; постанову Літинського районного суду Вінницької області від 19 травня 2026 року змінив у частині накладеного стягнення і наклав на Слободенюка О.І. адміністративне стягнення у виді штрафу в розмірі 1700 грн.

Автор клопотання твердить, зокрема, про порушення таких гарантованих Конституцією України прав: на вільний розвиток особистості (стаття 23), на повагу до гідності (стаття 28), на повагу до особистого та сімейного життя (частина перша статті 32), на свободу пересування (частина перша статті 33), „приватної власності на грошові кошти“ (частина перша статті 41), на судовий захист прав і свобод (частини перша, друга, шоста статті 55), знати свої права і обов’язки (частина перша статті 57), – а також про порушення принципу верховенства права „бути людиною (статті 3, 8) визнаною в Україні найвищою соціальною цінністю“.

На підтвердження своєї позиції Слободенюк О.І. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, низки законів України, на Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини, окремі думки суддів Конституційного Суду України тощо.

2. Розв’язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга

може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151^1 Основного Закону України).

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

2.1. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Слободенюк О.І. неконституційність статті 40^1 Кодексу та пункту 5 частини другої статті 4 Закону обґрунтовує тим, що „є несправедливим покладенням на людину окрім обов'язку нести ті обмеження, які пов'язані з накладенням на неї адміністративного стягнення, ще й обов'язку сплачувати за це судовий збір“.

Із аналізу матеріалів конституційної скарги випливає, що стаття 40^1 Кодексу та пункт 5 частини другої статті 4 Закону були застосовані лише в рішенні суду першої інстанції, а саме в постанові Літинського районного суду Вінницької області від 19 травня 2026 року про визнання Слободенюка О.І. винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною сьомою статті 121 Кодексу; суб'єкт права на конституційну скаргу окремо не оскаржував сплати судового збору, і це питання не було предметом розгляду в межах цієї справи судами системи судоустрою України.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що остаточним судовим рішенням у справі про притягнення

Слободенюка О.І. до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого частиною сьомою статті 121 Кодексу, є постанова Вінницького апеляційного суду від 22 червня 2026 року, у якій статтю 40^1 Кодексу та пункт 5 частини другої статті 4 Закону не застосовано.

Отже, у конституційній скарзі щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) статті 40^1 Кодексу та пункту 5 частини другої статті 4 Закону не дотримано вимог частини першої статті 55, частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Водночас Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України звертає увагу, що за юридичною позицією Конституційного Суду України, викладеною в Рішенні від 9 вересня 2026 року № 10-р(II)/2026, „судовий збір, передбачений пунктом 5 частини другої статті 4 Закону, справляється з особи, вину якої встановлено судовим рішенням, і за своєю функціональною спрямованістю є додатковим майновим обтяженням, зумовленим фактом притягнення особи до відповідальності“ (перше речення абзацу тринадцятого підпункту 8.1 пункту 8 мотивувальної частини); „оскільки <…> підпункт 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону не передбачають справляння судового збору у справах про оскарження постанов про накладення адміністративного стягнення, то ці приписи Закону не суперечать Конституції України“ (абзац третій підпункту 8.3 пункту 8 мотивувальної частини).

2.2. У конституційній скарзі Слободенюк О.І. просить визнати неконституційними частину другу статті 287, статтю 294 Кодексу, якими закріплено право на оскарження постанови суду про накладення адміністративного стягнення, порядок набрання такою постановою законної сили та її перегляд, а також ставить під сумнів відповідність Кодексу в цілому Конституції України.

2.2.1. Остаточним судовим рішенням у справі Слободенюка О.І. є постанова Вінницького апеляційного суду від 22 червня 2026 року, у якій частину другу статті 287 Кодексу не застосовано. Отже, автор клопотання не дотримав вимог частини першої статті 55, частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2.2.2. Суб’єкт права на конституційну скаргу зазначає, що ні статтею 294 Кодексу, ні іншою статтею Кодексу „не визначений порядок участі сторони публічного обвинувачення у провадженні у справі про адміністративне правопорушення“, внаслідок чого „унеможливлена належна участь людини та інших учасників провадження в апеляційному перегляді цієї постанови суду“, а також обґрунтовує свої твердження обставинами іншої справи про вчинення ним адміністративного правопорушення, передбаченого частинами першою, другою статті 173^2 Кодексу.

Аналіз змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів свідчить про те, що автор клопотання не навів аргументів на підтвердження того, що застосування статті 294 Кодексу в остаточному судовому рішенні в його справі безпосередньо призвело до порушення його конституційних прав, зазначених у конституційній скарзі.

Отже, наведені в конституційній скарзі доводи не можуть бути визнані обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності статті 294 Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України бере до уваги, що Конституційний Суд України в Рішенні від 21 липня 2021 року № 5-р(II)/2021 визнав припис частини десятої статті 294 Кодексу таким, що відповідає Конституції України (пункт 1 резолютивної частини).

2.2.3. З огляду на правову природу інституту конституційної скарги Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України висновує, що конституційна скарга не є скаргою *actio popularis* (в інтересах правопорядку), а Слободянюк О.І. не навів жодних аргументів про порушення його конституційних прав внаслідок застосування Кодексу в цілому, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2.3. Обґрунтовуючи неконституційність частин шостої, сьомої статті 121 Кодексу, Слободенюк О.І. наголошує, що він не мав технічної можливості зареєструвати право власності, „адже така реєстрація відбувається виключно за фізичною особою – якою він не є“, а тому не може бути притягнутий до адміністративної відповідальності. На думку автора клопотання, відсутність чітко визначених та вичерпних підстав для застосування частин шостої, сьомої статті 121 Кодексу порушує конституційне право кожного знати свої права й обов’язки (частина перша статті 57 Конституції України) та створює юридичну невизначеність, а „різночитання та неправомірне застосування“ цих приписів Кодексу призводить, зокрема, до „перебирання суддями на себе функції прокуратури щодо підтримання публічного обвинувачення в суді“.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України дійшла висновку, що суб’єкт права на конституційну скаргу не навів доводів, які підтверджують, що застосування частин шостої, сьомої статті 121 Кодексу в остаточному судовому рішенні в його справі безпосередньо призвело до порушення його конституційних прав, зазначених у конституційній скарзі, зокрема гарантованих статтями 21, 24, 28, 29 Конституції України.

Отже, Слободенюк О.І. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності частин шостої, сьомої статті 121 Кодексу в розумінні вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій

частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151[1], 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Слободенюка Олександра Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 40[1], частин шостої, сьомої статті 121, частини другої статті 287, статті 294 Кодексу України про адміністративні правопорушення та цього кодексу в цілому, пункту 5 частини другої статті 4 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

Секретаріат Конституційного Суду України № 1

ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ